

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЧЕТВЪРТО ОТДЕЛЕНИЕ

**ДЕЛО ÜNSPED PAKET SERVİSİ SAN. VE TİC. A.Ş.
СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ**

(Жалба № 3503/08)

РЕШЕНИЕ
(по същество)

СТРАСБУРГ

13 октомври 2015 г.

Това решение ще стане окончателно при условията на чл. 44, ал. 2 от Конвенцията. Може да бъде предмет на редакционни промени.

По делото на Ünsped Paket Servisi SaN. Ve TiC. A.Ş. срещу България

Европейският съд по правата на човека (Четвърто отделение), заседаващ в състав, състоящ се от следните лица:

Гуидо Раймонди (Guido Raimondi), *Председател*,

Пейви Хирвеле (Päivi Hirvelä),

Георге Николау (George Nicolaou),

Нона Цоцория (Nona Tsotsoria),

Кшищоф Войтичек (Krzysztof Wojtyczek),

Фарис Вехабович (Faris Vehabović),

Йонко Грозев (Yonko Grozev), *съдии*,

и Фатош Арадъж (Fatoş Aracı), *секретар на отделението*,

След закрито заседание, проведено на 22 септември 2015 г.,

Постановява следното решение, прието на същата дата:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото е образувано по жалба (№3503/08) срещу Република България, подадена в Съда на основание чл. 34 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи ("Конвенцията") от Ünsped Paket Servisi SaN. Ve TiC. A.Ş. ("дружеството жалбоподател"), турско дружество, на 16 януари 2008 г.

2. Дружеството-жалбоподател е представлявано от г-н М. Октай, адвокат, практикуващ в Истанбул. Българското правителство („Правителството“) се представлява от правителствения агент г-жа М. Димова от Министерство на правосъдието.

3. Дружеството-жалбоподател се оплаква по-конкретно от отнемане на неговия камион в производство, по което то не е страна.

4. На 2 юли 2013 г. жалбата е комуникирана на Правителството.

5. На 8 юли 2013 г. турското правителство е информирано за правото си да вземе участие в производството в съответствие с чл. 36, § 1 от Конвенцията и чл. 44 § 1 от Правилника на Съда. То избира да не се възползва от това право.

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

6. Дружеството-жалбоподател се занимава с логистични услуги. На 23 юни 2007 г. един от камионите на дружеството е спрян за проверка

на митница Ямбол. Българските власти откриват и изземат следните вещества от кабината и ремаркетото: 500 060 таблетки (на обща стойност от 24 584.2 български лева (BGN) или 12 200 евро (EUR)); 3 564 грама бели таблетки (на обща стойност от около 40 EUR), които включват ефедрин хидрохлорид, и 6 880 хапчета, които включват тестостерон енантат (на обща стойност от около 15 000 EUR). Камионът също е иззет като веществено доказателство. Образувано е наказателно производство срещу шофьора на камиона.

7. На 26 юни 2007 г. дружеството-жалбоподател иска от Окръжна прокуратура - Ямбол да му върне камиона. Прокурорът отхвърля искането с мотива, че камионът трябва да бъде задържан като веществено доказателство до края на наказателното производство (виж параграф 23 по-долу).

8. На 3 август 2007 г. дружеството-жалбоподател отново се обръща към Окръжна прокуратура - Ямбол с молба камионът да бъде върнат в съответствие с чл. 111 от Наказателно-процесуалния кодекс. По-конкретно, дружеството-жалбоподател твърди, че: не е имало скрито отделение в камиона; водачът е злоупотребил с положението си; задържането на камиона вече не е оправдано, тъй като криминалистична експертиза вече е била изготвена; стойността на камиона (около 83 000 EUR) е над три пъти повече от стойността на веществата и затова камионът не може да бъде отнет в съответствие с чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс (вижте параграф 16 по-долу); и накрая, дружеството претърпява сериозни загуби поради изземването на камиона. По време на това искане делото вече не е в прокуратурата, тъй като е било изпратено на съда, така че Окръжна прокуратура - Ямбол не отговаря на искането.

9. Междувременно шофьорът на камиона сключва споразумение с прокуратурата. Условието на споразумението включват една година и половина лишаване от свобода за шофьора и отнемане на камиона.

10. На 8 август 2007 г. дружеството-жалбоподател иска от съда, компетентен да одобри споразумението за решаване на делото, да не отнема неговия камион. Дружеството-жалбоподател подчертава по-конкретно своята невъзможност да участва в наказателното производство срещу шофьора и да заяви своята позиция. Освен това то посочва, че тъй като стойността на неговия камион е три пъти по-висока от стойността на контрабандните стоки, съгласно съответното национално законодателство превозното средство не трябва да бъде отнето в полза на държавата (вижте параграф 16 по-долу).

11. На 14 август 2007 г. Окръжен съд - Ямбол потвърждава споразумението за решаване на делото в съответствие с чл. 382, ал. 7 от Наказателно-процесуалния кодекс (виж параграф 22 по-долу). В рамките на споразумението шофьорът признава, че е виновен за контрабандата по чл. 242, ал. 1, (г) и 242, ал. 3 от Наказателния кодекс

и приема отнемането на превозените наркотици и камиона по силата на чл. 242, ал. 7 и ал. 8 от Наказателния кодекс. Решението не подлежи на обжалване и влиза в сила в същия ден.

12. На 26 май 2008 г. дружеството-жалбоподател предявява иск пред Втора правоприлагаща служба на Истанбул ("Службата") срещу шофьора на камиона, търсейки обезщетение. Службата установява, че шофьорът е длъжен да заплати 110 116.75 EUR на дружеството-жалбоподател за вредите, които неговите действия са причинили. Въпреки това дружеството-жалбоподател не успява да вземе каквато и да било част от тази сума, тъй като шофьорът на камиона няма средства към момента.

II. ПРИЛОЖИМО ВЪТРЕШНО ПРАВО И ПРАКТИКА

A. Наказателна отговорност и контрабанда

Наказателен кодекс

13. Чл. 35 гласи, че наказателната отговорност е лична. Наказание може да се наложи само на лице, извършило предвидено в закона престъпление. Наказанието е съответно на престъплението и се налага само от съд.

14. Член 242, ал. 1, (д) гласи, че лице, което пренесе през границите на страната стоки за търговски или производствени цели в големи размери, без знанието и разрешението на митниците, носи отговорност за престъплението квалифицирана контрабанда, което се наказва с до десет години лишаване от свобода и глоба от 20 000 до 100 000 лева.

15. Чл. 242, ал. 3 гласи, че пренасянето през границата на страната на прекурсори или съоръжения и материали за производство на наркотични вещества е престъпление, което се наказва с лишаване от свобода от две до десет години и глоба от 50 000 до 100 000 лева.

B. Отнемане на имущество, което не принадлежи на дееца

Наказателен кодекс

16. Чл. 242, ал. 8 гласи, че превозното средство, послужило за превозването през границите на държавата на контрабандните стоки, се отнема в полза на държавата и когато не е собственост на дееца, освен ако стойността на превозното средство явно не съответства на тежестта на престъплението.

17. В редица дела, предявени или от осъденото лице, или от прокурора, националните съдилища разглеждат пропорционалността на отнемането на превозното средство, което принадлежи на трето лице и е било използвано в извършването на престъпление. Те стигат

до заключението, че в много случаи отнемането не е било оправдано (реш. №274 от 20 декември 2008 по в.н.о.х.д. № 560/2008, ПАС; реш. №163 от 3 април 2009 по к.н.д. №130/2009, ВКС, I н.о.; реш. №298 от 5 януари 2009 по в.н.о.х.д. №590/2008, ПАС; реш. №215 от 11 май 2012 по н.д. №174262011, III н.о., НК; реш. №152 от 21 ноември 2008 по в.н.о.х.д. №211/2008, БАС; и реш. № 215 от 11 май 2012 по н.д. № 174/2011, III н.о., НК).

18. Що се отнася конкретно до смисъла, който националните съдилища дават за квалифициращото изключение на задължителното отнемане по чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс, което е че "стойността на превозното средство явно не съответства на тежестта на престъплението", той е уточнен в редица решения (виж по-конкретно реш. №496 от 1 декември 2010 по н.д. №471/2010, ВКС, I н.о.; реш. № 54 от 6 февруари 2009 по н.д. № 625/2008, ВКС, II н.о.; и реш. №150 от 5 юли 2012 по в.н.о.х.д. № 129/2012, ВТАС). Въпреки че не е разработен последователен стандарт по този въпрос, националните съдилища са установили, че "стойността на превозното средство явно превишава стойността на транспортираните стоки", когато стойността на превозното средство варира между това да е минимално по-висока, почти половината по-висока, до 10.7 пъти по-висока от транспортираните стоки. Когато стигат до такова заключение, съдилищата отменят отнемането на въпросните превозни средства като противоречащо на разпоредбата на чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс, а превозните средства се връщат на собствениците им.

19. В някои други дела (виж реш. №67 от 19 март 2009 по в.н.о.х.д. № 59/2013, ПАС, и реш. №54 от 6 февруари 2009 по н.д. №625/2008, ВКС, II н.о.) националните съдилища приемат, че в допълнение към стойността на превозното средство и на контрабандните стоки, при определяне дали да се постанови отнемане на превозното средство по силата на чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс, съдилища трябва да вземат предвид също така обществената опасност на деянието и дееца.

20. Независимо от това, в редица други дела (вижте реш. №540 от 4 януари 2010 по н.д. №635/2009, ВКС, II н.о.; реш. №226 от 4 декември 2013 по в.н.о.х.д. №442/2013, ПАС; реш. №72 от 12 февруари 2014 по в.ч.н.д. №15/2014, ПАС; реш. №527 от 29 декември 2008 по н.д. №554/2008, ВКС, II н.о.; и реш. №202 от 20 декември 2012 по в.н.о.х.д. №241/2012, БАС) националните съдилища не вземат предвид каквито и да било други аспекти, свързани с тежестта на престъплението, освен стойността на превозното средство и стоките. В тези случаи, като стойността на превозното средство е по-ниска от тази на контрабандните стоки, съдилищата установяват, че няма основания за отмяна на отнемането съгласно чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс.

В. Отнемане на имущество, което принадлежи на дееца

Наказателен кодекс

21. По силата на редица разпоредби на Наказателния кодекс, държавата може да отнема вещи, при условие че те принадлежат на дееца. По-конкретно, чл. 44 съдържа обща разпоредба, свързана с отнемане на имущество на дееца; чл. 53, § 1 (а) гласи, че независимо от наказателната отговорност на извършителя, вещите, които му принадлежат, предназначени или послужили за извършване на престъплението, се отнемат, а чл. 280, § 3 гласи, че превозното средство, които е послужило за превоз на едно или повече лица през границите на държавата без разрешение или чрез места, които не са определени за тази цел, се отнема, ако то принадлежи на дееца.

Г. Споразумение за решаване на делото

Наказателно-процесуален кодекс

22. [javascript:z\(2263430,0\)](#)Съгласно чл. 381, след приключване на разследването по предложение на прокурора или на защитника може да бъде изготвено споразумение за решаване на делото. Чл. 382 гласи, че споразумението, ако е взаимно приемливо, се одобрява от съдия в рамките на седем дни от внасянето му в съда, на заседание в присъствието на прокурора, защитника и обвиняемия. След като съдът установи, че обвиняемият разбира обвинението, признава своята вина, разбира последиците от споразумението и ги приема и се е съгласил с всичко доброволно, той одобрява споразумението, ако то не противоречи на закона и морала. Решението на съда може да се обжалва. [javascript:z\(2263857,0\)](#)Според чл. 383, одобреното от съда споразумение за решаване на делото има последиците на влязла в сила присъда.

Д. Задържане на вещественни доказателства по време на наказателното производство

Наказателно-процесуален кодекс

23. Чл. 111 гласи, че веществените доказателства се пазят, докато завърши наказателното производство. Те може да бъдат върнати на правоимащите по-рано, ако това не пречи на установяването на фактите. Отказът на прокурора да върне доказателствата може да бъде обжалван пред съответния първоинстанционен съд, чието решение е окончателно.

Е. Възобновяване на наказателно производство

Наказателно-процесуален кодекс

24. Прокурорът или осъденият могат да поискат възобновяване на производството, съгласно чл. 420.

Ж. Непозволено увреждане

Закон за задълженията и договорите

25. Общите правила за непозволено увреждане са уредени в чл. 45 до чл. 54 от Закона за задълженията и договорите за 1950 г. ("ЗЗД от 1950 г."). Чл. 45(1) гласи, че всеки е длъжен да поправи вредите, които виновно е причинил другиму.

З. Възстановяване на конфискувано имущество по гражданско-правен ред

Закон за собствеността

26. Чл. 108 от Закона за собствеността от 1951 г. гласи, че собственикът може да иска своята вещ от всяко лице, което я владее или държи, без да има основание за това. Тълкувайки тази разпоредба в контекста на конфискувано имущество в наказателното производство, бившият Върховен съд приема, че не е възможно да се оспори конфискация, наредена от наказателен съд, чрез иск по чл. 108 от Закона за собствеността (реш. №1184 от 9 май 1977 г. по гр. д. № 2259/1976 г., ВС, I г. о.).

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЕНИ НАРУШЕНИЯ НА ЧЛ. 1 ОТ ПРОТОКОЛ № 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

27. Дружеството-жалбоподател твърди, че конфискацията на неговия камион в производство, по което не е било страна, е нарушила правото му на мирно ползване на притежанията му, защитено от чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията, който гласи следното:

"Всяко физическо или юридическо лице има право мирно да се ползва от своите притежания. Никой не може да бъде лишен от своите притежания освен в интерес на обществото и съгласно условията, предвидени в закона и в общите принципи на международното право.

Предходните разпоредби не накърняват по никакъв начин правото на държавите да въвеждат такива закони, каквито сметнат за необходими за осъществяването на контрол върху ползването на притежанията в съответствие с общия интерес или за осигуряване на плащането на данъци или други постъпления или глоби."

А. Допустимост

1. Становища на страните

28. Правителството прави възражение за недопустимост на основание, че дружеството-жалбоподател не е изчерпило вътрешноправните средства за защита. На първо място, правителството твърди, че дружеството-жалбоподател не е обжалвало отказа на прокурора за връщане на камиона, докато наказателното производство срещу шофьора е било висящо (за съответното национално законодателство, вижте параграф 23 по-горе). На второ място, дружеството-жалбоподател не е поискало от прокуратурата да поиска възобновяване на делото в частта относно отнемането на камиона (за съответното национално законодателство, вижте параграф 24 по-горе). На последно място, дружеството-жалбоподател не е предявило иск за вреди срещу шофьора, чиито действия са били причина за отнемането на камиона (за съответното национално законодателство, вижте параграф 25 по-горе).

29. Дружеството-жалбоподател оспорва тези твърдения. По-конкретно то посочва по отношение на първия аргумент, че жалбата срещу отказа на прокуратурата да върне камиона е щяла да бъде безсмислена, тъй като камионът в крайна сметка е конфискуван в края на наказателното производство със споразумение за решаване на делото с прокуратурата, по което дружеството-жалбоподател не е страна. По отношение на третия аргумента на Правителството по-горе, дружеството-жалбоподател подчертава, че въпреки че завежда дело срещу шофьора в Турция и съответните органи отсъждат в негова полза, то не успява да вземе каквито и да било пари от шофьора, тъй като последният няма активи към момента (вижте параграф 12 по-горе).

2. Преценка на Съда

30. Що се отнася до първото възражение на Правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, Съдът отбелязва, че националното законодателство, по-конкретно чл. 111 от Наказателно-процесуалния кодекс, предвижда едноинстанционен съдебен контрол на прокурорски отказ за връщане на иззети вещи във висящо наказателно производство (вижте параграф 23 по-горе). Дружеството-жалбоподател не се опитва да инициира такова

производство след постановления от прокурора отказ за връщане на конфискуваното имущество. Съдът намира, че този пропуск е без значение с оглед на обстоятелствата по делото предвид факта, че жалбата на дружеството-жалбоподател пред Съда е за отнемането на камиона, което е наложено с окончателния акт по наказателното производство срещу шофьора. Законната възможност, посочена от Правителството, е можело да постигне само временното връщане на конфискувания камион, докато наказателното производство е висящо, но е нямало да засегне крайния резултат на наказателното производство срещу шофьора, от което дружеството-жалбоподател се оплаква. Това производство приключва с одобрено от съда споразумение за решаване на делото, по реда на което камионът е отнет с позоваване на приложимата наказателноправна разпоредба – чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс. Следователно жалбата срещу отказа на прокурора да върне вещта, докато производството е висящо, не може да се разглежда като ефективно средство за защита в този случай.

31. По отношение на второто възражение на Правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, Съдът отбелязва, че съгласно националното законодателство, само прокурорът или осъденият могат да поискат възобновяване на наказателното производство, но не и трети лица (вижте параграф 24 по-горе). Що се отнася до твърдението на Правителството, че дружеството-жалбоподател, трета страна за това производство, е можело да поиска от прокуратурата да потърси възобновяване на делото с оглед на това дружеството-жалбоподател да възстанови собствеността си, Съдът отбелязва, че такава ситуация е несъвместима с изискванията на Конвенцията за директен достъп до съд, имайки предвид, че възобновяването би зависело от волята на прокуратурата (вижте *Станев срещу България* [GC], №36760/06, § 237, ЕСПЧ 2012 г.). Следователно, това също не може да се смята за ефективно средство за защита.

32. На последно място, що се отнася до възможността за възстановяване на стойността на камиона от чрез предявяване на иск за непозволено увреждане срещу шофьора, изтъкната от Правителството в третия аргумент за недопустимост, Съдът отбелязва, че дружеството-жалбоподател е инициирало дело срещу шофьора, за да се опита да възстанови стойността на отнетия камион (вижте параграф 12 по-горе). Това производство се оказва неуспешно, тъй като водачът не е имал приходи към момента. Във всеки случай Съдът отбелязва, че дори и в ситуациите, когато държавата конфискува вещите, предмет или средство на престъплението, или имущество, придобито от престъпление, тя може да лиши някого от неговата собственост само в съответствие с изискванията на чл. 1 от Протокол №1 към

Конвенцията, които включват необходимите процесуални гаранции (вижте *AGOSI v. the United Kingdom*, 24 октомври 1986 г., § 55 и § 62, Серия А, №108, където Съдът постановява, че приложимите вътрешни процедури трябва да гарантират или разумно да бъде взето под внимание поведението на дружеството-жалбоподател, или да му се позволи разумна възможност да изложи гледната си точка; вижте също *Phillips v. the United Kingdom*, №41087/98, § 43, ЕСПЧ 2001-VII, и *Grayson and Barnham v. the United Kingdom*, nos. №19955/05 и 15085/06, § 45, 23 септември 2008г.). В настоящия случай държавата е в основата на конфискацията и националното право и практика не предвиждат никакви процедури, чрез които дружеството-жалбоподател да може да защити правото си на собственост. Поради това Съдът постановява, че държавата не може да се освободи от произтичащата по силата на Конвенцията отговорност за осигуряване на такава процедура като предлага лицето, което не е съдено за престъплението, водещо до конфискацията, да търси възстановяване на своето имущество от трето лице.

33. Съдът отбелязва, че оплакването не е явно необосновано по смисъла на чл. 35, § 3 (а) от Конвенцията или недопустимо на каквото и да било друго основание. Следователно то трябва да бъде обявено за допустимо.

Б. По същество

1. Становища на страните

34. Правителството твърди, че съгласно втория параграф на чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията, държавите имат право да контролират ползването на притежанията в съответствие с общия интерес чрез прилагане на съответните закони. Държавите имат широка свобода на преценка в това отношение. Географското положение на България като маршрут за трафик на наркотици на Балканите и задълженията на страната към Европейския съюз са определящи за държавната политика в областта на борбата с тази незаконна търговия. Високата степен на опасност за обществото от контрабанда на наркотици обяснява разширяването на гражданската отговорност, свързана с престъплението контрабанда, до имущество, принадлежащо на трети лица. Прилагането на чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс в случая е законно, оправдано и пропорционално на преследваната цел.

35. Дружеството-жалбоподател повтаря твърдението си, че отнемането на неговия камион е нарушила правото му на собственост.

2. Преценка на Съда

(а) Общи принципи

36. Според установената практика на Съда, чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията се състои от три отделни правила. Първото правило, което е залегнало в първото изречение на първия параграф и което е от общ характер, определя принципа на мирно ползване на притежанията. Второто правило във второто изречение на същия параграф се отнася до лишаването от притежания и го прави предмет на определени условия. Третото правило, съдържащо се във втория параграф, признава, че държавите имат право да контролират ползването на притежанията в съответствие с общия интерес или с оглед прилагане на закони, за осигуряване, наред с други неща, и плащането на глоби. Съдът многократно е постановявал, че второто и третото правило трябва да се тълкуват в светлината на общия принцип, изложен в първото правило (вижте наред с много други дела *AGOSI v. the United Kingdom*, 24 октомври 1986 г., § 48, Серия А №108; *Air Canada v. the United Kingdom*, 5 май 1995 г., § 30, Серия А №316-А; *Bowler International Unit v. France*, №1946/06, § 35, 23 юли 2009 г.).

37. Съдът подчертава, че съгласно чл. 1 от Протокол №1 всяка намеса от публичен орган в мирното ползване на притежанията трябва да бъде законосъобразна (виж *Iatridis v. Greece* [GC], №31107/96, § 58, ЕСПЧ 1999-II). Това означава първо, че мерките трябва да имат основание във вътрешното право. Това също така се отнася до качеството на въпросното законодателство, като се изисква то да бъде достъпно за заинтересованите лица и последиците от неговото прилагане да са предвидими (виж *Beyeler v. Italy* [GC], №33202/96, § 109, ЕСПЧ 2000-I). Изискването за "законосъобразност" по смисъла на Конвенцията също изисква съвместимост с принципите на правовата държава, които изключват произвола (вижте *East West Alliance Limited v. Ukraine*, №19336/04, § 167, 23 януари 2014).

38. Освен това, всяка намеса в мирното ползване на притежанията трябва да постигне "справедлив баланс" между обществения интерес и защитата на правата на индивида. Когато притежанията, които са били използвани неправомерно, се конфискуват, този баланс зависи от много фактори, включително поведението на собственика (виж *Yildirim v. Italy* (решение за допустимост), №38602/02, 10 април 2003 г.). В такива случаи националните органи са призовани да вземат предвид степента на вина или грижи на собственика на имуществото или най-малко връзката между поведението му и престъплението (вижте *Yildirim*, цитирано по-горе). В допълнение, въпреки че чл. 1 от Протокол №1 не съдържа изрично процесуално задължение, той следва да се тълкува в смисъл, че на лицата, засегнати от намеса в правото им мирно да се ползват от своите притежания, следва да се

предостави достатъчна възможност да изложат аргументите си пред компетентните органи за целите на ефективно оспорване на наложените мерки, с оглед тяхната законосъобразност, обосновааност или наличие на произвол (вижте *Yildirim*, цитирано по-горе; вижте също *AGOSI*, цитирано по-горе, стр. 18-19, §§ 54-55, и стр. 20-21, §§ 58-60, и *Air Canada*, цитирано по-горе, стр. 18, § 46; вижте също, *mutatis mutandis*, *Arcuri and Others v. Italy* (решение за допустимост), № 52024/99, ЕСПЧ 2001-VII, и *Riela and Others v. Italy* (решение за допустимост), №52439/99, 4 септември 2001 г.). Проверявайки дали горното условие е изпълнено, Съдът трябва да направи цялостен преглед на приложимите процедури (вижте *AGOSI*, цитирано по-горе, § 55, Серия А №108; *Bowler International Unit v. France*, №1946/06, §§ 44-45, 23 юли 2009 г.; *Jokela v. Finland*, №28856/95, § 45, ЕСПЧ 2002-IV; *Denisova and Moiseyeva v. Russia*, №16903/03, § 59, 1 април 2010 г.). Необходимият баланс ще е нарушен ако въпросното лице е трябвало да понесе индивидуална и прекомерна тежест (вижте *Sporrong and Lönnroth v. Sweden*, 23 септември 1982 г., §§ 69 и 73, Серия А, №52).

(б) Приложение на тези принципи в настоящия случай

(i) Дали е имало намеса

39. Между страните няма спор, че конфискацията на камиона на дружеството-жалбоподател представлява намеса в правото му на собственост по смисъла на чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията. Страните обаче не постигат съгласие за това дали тя представлява лишаване от собственост по смисъла на първия параграф на чл. 1 от Протокол №1 или контрол върху ползването на притежанията в съответствие с втория параграф на тази разпоредба.

40. Съдът счита, че не е необходимо да разрешава този проблем, защото принципите, ръководещи въпроса за обосновааност, по същество са едни и същи, включително изискването намесата да е законосъобразна и в интерес на обществото, както и да постига справедлив баланс между обществения интерес и правата на дружеството-жалбоподател (вижте за подобен подход *Denisova and Moiseyeva*, цитирано по-горе, § 55).

(ii) Дали намесата е била оправдана

41. Преценявайки дали намесата в конкретния случай изпълнява изискването на Конвенцията за "законосъобразност", Съдът отбелязва, че отнемането е резултат от прилагането на вътрешното право, по-конкретно чл. 242, ал. 8 от Наказателния кодекс (вижте параграф 16 по-горе). Съгласно тази разпоредба и нейното тълкуване от националните съдилища (вижте параграфи 16, 18, 19 и 20 по-горе),

превозно средство, което е служило за извършването на престъплението контрабанда, се отнема в полза на държавата, освен ако стойността му явно не съответства на тази на контрабандните стоки. Въз основа на текста на законовата разпоредба и свързаната с нея съдебна практика, Съдът приема, че тя достатъчно достъпна, точна и предвидима.

42. Що се отнася до начина, по който националният съд прилага тази законова разпоредба, Съдът отбелязва, че въпреки че може и трябва да упражнява определен контрол по този въпрос след като неспазването на националното законодателство води до нарушение на чл. 1 от Протокол №1, обхватът на неговата проверка е предмет на ограниченията, присъщи на субсидиарния характер на Конвенцията; в този смисъл Съдът не може да постави под въпрос начина, по който националните съдилища тълкуват и прилагат националното право, освен в случаите на явно неспазване или произвол (вижте *Микроинтелект ООД срещу България*, №34129/03, § 39, 4 март 2014 г.). Той отбелязва в тази връзка, че в настоящия случай стойността на камиона –около 83 000 евро, съгласно назначената експертиза по време на наказателното производство срещу шофьора –надвишава повече от три пъти стойността на контрабандните стоки (като последната се оценява на около 27 000 евро). Въпреки че дружеството-жалбоподател моли решаващия съд, да не отнема камиона, като изрично се позовава на тази законова разпоредба (вижте параграф 10 по-горе), националният съд не се произнася по това искане. Всъщност не изглежда националният съд да е преценил в който и да било момент дали стойността на превозното средство значително надвишава тази на контрабандните стоки, въпреки че това е изискване на националното законодателство.

43. Съдът не счита за необходимо да се произнася по въпроса за законосъобразността, защото при всички положения той установява, че отнемането на камиона на дружеството-жалбоподател е несъвместимо с чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията на други основания (вижте за същия подход в контекста на други разпоредби на Конвенцията, изискващи пропорционалност на намесата с оглед на преследваната цел, *Funke v. France*, 25 февруари 1993 г., § 51, Серия А № 256-А; *Manoussakis and Others v. Greece*, решение от 26 септември 1996 г., Доклади за решения и определения 1996-IV, стр. 1362, § 38). Съдът ще разгледа оплакванията на жалбоподателя, че националното законодателство не изпълнява изискването на Конвенцията за "справедлив баланс" от гледна точка на въпроса, дали намесата е била необходима за постигането на преследваната легитимна цел (виж за подобен подход *Микроинтелект*, цитирано по-горе, § 39, в което жалбоподателят е притежавал конфискуван алкохол и не е имал на разположение процедура за представяне на позицията си; виж също,

mutatis mutandis, Йорданова и други срещу България, №25446/06, § 108, 24 април 2012 г.).

44. Съдът се съгласява с Правителството, че отнемането преследва легитимна цел в обществен интерес – борбата с незаконния трафик на наркотици (вижте, *mutatis mutandis*, по въпроса на целта, преследвана с процедурата по заповед за конфискация по силата на британското законодателство в контекста на борбата с трафика на наркотици, *Phillips v. the United Kingdom*, №41087/98, § 52, ЕСПЧ 2001VII).

45. Преценявайки дали има разумна връзка на пропорционалност между отнемането и преследваната цел, Съдът отбелязва, че националните съдилища не са разгледали законосъобразността на отнемането съгласно националното законодателство (вижте параграф 42 по-горе). Нито пък са преценили поведението на собственика на конфискувания камион или връзката между поведението на последния и престъплението. Няма доказателства пред Съда, сочещи че собственикът е можело или трябвало да знае за извършването на престъпление, и на него очевидно не му е дадена възможност да изложи гледната си точка. Наистина, в националното законодателство не е предвидена възможност за такава процедура, но все пак разглеждането на твърденията на жалбоподателя е необходимо по силата на Конвенцията, така че властите да могат да оценят пропорционалността на конфискацията (вижте параграф 38 по-горе). Следователно, липсата на такъв анализ по силата на приложимото законодателство, не е дала възможност да се постигне "справедлив баланс" между различните засегнати интереси.

46. В заключение и най-важно е, че Правителството не доказва, че отнемането е извършено съгласно процедура, в която дружеството-жалбоподател е имало възможност да изложи своята позиция пред националните власти, или че всъщност такава процедура съществува на национално равнище. Тъй като дружеството-жалбоподател не е жертва на престъплението, а трета страна, засегната от наказателното производство срещу шофьора, не е налице основание то да се намеси в това производство. Съдът счита, че отнемането би било в съответствие с изискванията на Конвенцията, само ако е извършено в съответствие с процедура, която осигурява подходящи гаранции срещу произвол (сравнете и съпоставете настоящото дело с *Phillips*, цитирано по-горе, § 43, където Съдът приема, че процедура за конфискация е съвместима с изискванията на Конвенцията за "справедлив процес" и "мирно ползване на притежанията", тъй като е разглеждана от съд в рамките на съдебно производство, което включва публично заседание, предварително оповестяване на тезата на обвинението и възможност за жалбоподателя да представи писмени и гласни доказателства; съпоставете също с делото *AGOSI*, цитирано по-горе, § 62, където Съдът постановява, че британската система гарантира, че в достатъчна

степен е взето предвид поведението на дружеството-жалбоподател и то е получило разумна възможност да представи своето становище). В тази връзка също така Съдът се позовава на заключението си по делото *Hentrich*, цитирано по-горе, § 49, където установява, че жалбоподателката "е понесла индивидуална и прекомерна тежест, която може да се счете за легитимна, само ако тя е имала възможността –която ѝ е отказана –ефективно да обжалва мярката, предприета срещу нея ... и че справедливият баланс, който трябва да се постигне между защитата на правото на собственост и изискванията на обществения интерес, следователно е нарушен". Както беше посочено по-горе, в настоящия случай за дружеството-жалбоподател не е имало на разположение вътрешна процедура, с която да изложи своята гледна точка пред компетентните органи.

47. С оглед на изложените по-горе съображения, Съдът намира, че дружеството-жалбоподател е понесло индивидуална и прекомерна тежест, която би могла да се счете за легитимна, само ако то е имало възможността да оспори ефективно отнемането на имуществото му в резултат от наказателното производство, по което то не е страна; дружеството-жалбоподател обаче не е имало такава възможност и затова справедливият баланс, който трябва да бъде постигнат между защитата на правото на жалбоподателя на собственост и изискванията на общия интерес, не е бил спазен в нарушение на чл. 1 от Протокол № 1 към Конвенцията (вижте също така *Denisova and Moiseyeva*, цитирано по-горе, § 64, и *Микроинтелект ООД срещу България*, № 34129/03, § 47, последното изречение, и § 49, 4 март 2014 г.).

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНЕ НА ЧЛ. 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

48. Дружеството-жалбоподател се оплаква, че не е имало достъп до съд, за да изложи становището си, отстоявайки правата си на собственост. Дружеството се позовава на чл. 6 § 1 от Конвенцията, който в приложимата си част гласи следното:

"Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения..., има право на справедливо ... гледане ... от ... съд ..."

49. Правителството не посочва национална процедура, в рамките на която дружеството-жалбоподател може да се опита да защити своите права на собственост в съда. Нито пък се опитва да обясни или оправдае тази липса на достъп до съд освен с позоваване на тежестта на престъплението, по отношение на което е отнет камионът.

50. Съдът отбелязва, че това оплакване е свързано с разгледаното по-горе и също трябва да бъде обявено за допустимо.

51. Като взема предвид констатацията, свързана с чл. 1 от Протокол №1 към Конвенцията (вижте параграфи 46 и 47 по-горе), Съдът счита,

че не е необходимо да се разглежда, дали в този случай е налице нарушение на чл. 6, § 1 (вижте, за подобен подход, *Bowler International Unit*, §§ 62 и 63, и *Микроинтелект*, § 54, и двете цитирани по-горе).

III. ПРИЛОЖЕНИЕ НА ЧЛ. 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

52. Чл. 41 от Конвенцията гласи:

"Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна."

Вреди

53. Дружеството-жалбоподател претендира сума в размер на 110 116.75 EUR за претърпени имуществени и неимуществени вреди, без да уточнява повече подробности. По-конкретно, то е представило документ, показващ, че това е размерът на вредите, които Правоприлагащата служба на Истанбул установява през декември 2011 г., че шофьорът е причинил на дружеството-жалбоподател, като е предизвиквал с действията си отнемането на неговия камион (вижте параграф 12 по-горе).

54. Правителството твърди, че сумата е прекомерна. То освен това посочва, че експертната оценка на пазарната стойност на сравним камион, използвана по време на националното наказателно производство срещу шофьора, е 83 000 EUR. То също така посочва, че всяко справедливо обезщетение трябва да отчита всички неблагоприятни последици за жалбоподателя в резултат единствено на установеното нарушение и не трябва да надвишава размера на обезщетението в подобни случаи.

55. Съдът счита, че този въпрос не е готов за решаване. В съответствие с това той се запазва и се определя последващата процедура, като следва да се вземе предвид всяко споразумение, което може да бъде постигнато между страните (чл. 75 § 1 от Правилника на Съда).

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. *Обявява* жалбата за допустима;
2. *Приема*, че е налице нарушение на чл. 1 от Протокол №1 от Конвенцията;

3. *Приема*, че не е необходимо да разглежда оплакването по чл. 6 § 1 от Конвенцията;
4. *Приема*, че въпросът за прилагането на чл. 41 от Конвенцията не е готов за решаване и съответно:
 - (а) *отлага* посочения въпрос в цялост;
 - (б) *приканва* страните да представят в срок от три месеца от датата, на която решението стане окончателно в съответствие с чл. 44, § 2 от Конвенцията, писмените си становища по въпроса и по-конкретно да уведомят Съда за всяко споразумение, което могат да постигнат;
 - (в) *отлага* по-нататъшната процедура и *упълномощава* Председателя на Камарата с правомощия да определя същата, ако е необходимо.

Изготвено на английски език и оповестено писмено на 13 октомври 2015 г., в съответствие с Правило 77, §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Fatoş Aracı (Фатош Араджъ)
Секретар на отделението

Guido Raimondi (Гуидо Раймонди)
Председател